

ECZACILIK MEVZUATI VE İŞLETMECİLİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Serkan YİĞİTKAN
2020-2021

HAK

- Adalet ve hukukun bireylere kazandırdığı kazanç ya da hukuk düzeninin kişilere tanıdığı yetkidir.
- Hukuki düzenlemelere ya da hukuki kurallara dayanır.
- Devlet, düzenlediği hukuk kuralları ile kişilere belli bazı serbestlikler ve özgürlükler, yani haklar tanır.

HAK

- Dünyadaki hak yelpazesinin, ülkeden ülkeye değişiklikler gösterdiği bilinmektedir.
- Uluslararası olan ya da evrensel denilen ve ülkeden ülkeye değişmeyeceği varsayılan haklar da bulunmaktadır. Bu haklar “insan hakları” başlığı altında anılmaktadır.

YÜKÜMLÜLÜK

- **Yüküm;** yapılması zorunlu/mecburi olan iş, gösterilmesi zorunlu olan davranıştır.
- **Yükümlülük;** yükümlü olma, belli bir işi yapma ya da davranışı gösterme zorunluluğudur.
- **Yükümlülük,** değer yargıları, toplumsal gelenek-görenek, ahlak, etik ve yasalar gibi bir takım kuralların dayattığı, yapılması ya da yerine getirilmesi gereken zorunluluklardır.
- Bu bir iş olabileceği gibi bir davranış da olabilir.

YÜKÜMLÜLÜK

- **Yükümlülük;** “Kişinin, sorumluluk alanındaki, işlevlerin yerine getirilmesi konusunda bağımlı, zorunlu kılınmasıdır.”
- Yasalara uymak konusunda herkes sorumluluk taşır ve bir yasa kuralını yerine getirmek her vatandaşın yükümlülüğüdür. Yükümlülüğü yerine getirmemenin yaptırımı bulunabilir.
- Hırsızlık yapmamak hem yasal, hem etik bir yükümlülüktür. Hırsızlık yapan kişi hem yasal cezaya çarptırılır, hem de toplum içinde kınanır, ayıplanır, dışlanır.

YÜKÜMLÜLÜK

- Yükümlülük kimi zaman “ödev” olarak da dile getirilebilir.
- Hukuka dayanmak suretiyle, istenilen bir hareketi yapmak ya da istenilmeyen bir hareketten kaçınmak yükümlülüğüne, **hukuki ödev** adı verilir.

SORUMLULUK

- **Görev;** genelde, bir kişi ya da nesnenin yaptığı iş olarak tanımlanır.
- **Görevli** ise görev verilen kimse demektir.
- **Görevlendirmek,** belli bir işi ya da konuyu yerine getirecek kişinin belirlenmesi ya da birine görev vermek olarak tanımlanabilir. Bu belirleme işlemi, resmi kurum ve yetkililer tarafından yapılabileceği gibi çeşitli toplum içi ilişkiler sırasında da ortaya çıkabilir.

SORUMLULUK

- **Sorumlu;** kendisine verilen ya da üstlenilen görevden dolayı, bir kişiye, bir gruba ya da kuruma hesap vermek zorunda olan kişi demektir.
- **Sorumsuz;** sorumlu olmayan ve gelişen olaylardan dolayı hesap vermek zorunda olmayan kişi demektir.
- **Sorumluluk;** kişinin yaptığı görev ve gösterdiği davranışların sonuçlarını ve bu sonuçların hesabını üstlenmesi demektir. Başka bir anlatımla, görevli kişinin görevdeki işlerini yerine getirmek durumunda ve zorunda olmasıdır.

HUKUKİ SORUMLULUK

- **Hukuki sorumluluk**; yasaların yapmayı emrettiği eylemlerin yapılması ya da yapmayı yasakladığı eylemlerin yapılmaması durumudur.
- Hukuki anlamda suç; hukuken sorumlu olan kişinin yasalarda tanımlanmış ve ceza tehdidi taşıyan bir kurala aykırı eylemi olarak tanımlanabilir.
- Türk Ceza Hukuku'nun temel ilkesi “kanunsuz suç ve ceza olamaz” şeklindedir.

CEZA HUKUKU AÇISINDAN SORUMLULUK

- Sağlık çalışanları, hizmetleri sırasında, hizmet verdiği kişinin sağlık ve yaşamına zarar verirse, o olay nedeniyle, ceza hukukuna ait hükümler doğrultusunda yargılanırlar.
- Sağlık hizmeti verdikleri kişilere zarar veren sağlık çalışanları hukuktaki “taksir” suçları kapsamında yargılanır.
- Sağlık meslekleri için geçerli olan “mesleki taksir suçu”, meslek sahibi kişinin, mesleğinin, sanatının kurallarını, dikkatsizlik, özensizlik, tedbirsizlik veya acemilikle ihlal etmesi, mesleğinin uygulanmasında kusurlu hareketlerde bulunması gibi durumlardan kaynaklanmaktadır.

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ TAKSİR SUÇLARI, TIBBİ
MÜDAHALEDEN KAYNAKLANAN SUÇUN
AĞIRLIĞINA BAĞLI OLARAK ŞÖYLE
GRUPLANABİLİR:

- a) **Ağır Taksir;** genellikle herkes tarafından tahmin edilen bir sonucu tahmin edememektir.
- b) **Hafif Taksir;** normal olarak dikkatli ve özenli kişilerin tahmin edebileceği bir sonucu tahmin edememektir.
- c) **Pek Hafif Taksir;** üstün bir özen ile tahmin edilebilecek bir sonucu tahmin edememektir.

İDARE HUKUKU YÖNÜNDEN SORUMLULUK

- İdare hukuku, yasama ve yargı dışında kalan, bütün kamu kuruluşlarının teşkilatı, işleyişi, yetkileri, görevleri, bunların bireylerle olan ilişkileri, idari denetim, idari yargı ve kamu mallarının yönetimi konularını düzenleyen hukuk alanıdır.

İDARE HUKUKU YÖNÜNDEN SORUMLULUK

- Sağlık çalışanı, devlet memuru olarak görev yaparken doğrudan idare hukukuna karşı sorumludur ve idare hukukunun düzenlediği tüm kurallara uymak zorundadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve bu kanuna dayalı olarak çıkarılmış tüzük ve yönetmelikler, devlet memurlarının uyması gereken kuralları düzenleyen temel metinlerdir.
- Sağlık çalışanları, serbest çalışmaları sırasında da, özellikle kamu ile olan ilişkilerinde, idare hukuku kurallarına uymak zorundadır.

MEDENİ HUKUK YÖNÜNDEN SORUMLULUKLAR

- Kişi ve aile kurallarını düzenleyen hukuk alanıdır. Kişi hukuku özellikle, kişilere zarar verme konusunu düzenler.

- Medeni hukuk kapsamındaki bir cezalandırmada, zarar veren kişi, zarar verdiği kişiye hakimın takdir ettiği bir tazminatı öder. Kasıtlı olsun veya olmasın, zarara uğrayan, karşı taraftan gördüğü zararın parasal olarak tazmin edilmesini isteyebilir.
- Tıbbi müdahalede de hastanın sağlık ve beden olarak zarar görmesi durumunda, hasta gördüğü zararın karşılığı olarak maddi ödense (tazminat) talep edebilir.

MEDENİ HUKUK AÇISINDAN HAKSIZ FİİL SORUMLULUĞU VE SÖZLEŞME SORUMLULUĞU OLMAK ÜZERE İKİ DURUM SÖZ KONUSUDUR.

- **Haksız Fiil Sorumluluğu:** Bu sorumluluk gerek kasten, gerek ihmal ve tedbirsizlik sonucu haksız bir şekilde diğer bir kişiye zarar vermekten doğar.
- Türkiye’de Borçlar Kanunu’na göre haksız fiil nedeniyle bir sorumluluğun ortaya çıkması için bir kaç şartın ortaya çıkması gerekmektedir. Bunlar;
 1. Bir zararın doğması
 2. İşlenen fiilin haksız olması
 3. Kusur ve ihmalin bulunması
 4. Zarar ile bu haksız fiil arasında bir sebep-sonuç ilişkisinin olması gibi durumlardır.

YETKİ

- Bir işi ya da görevi, yasaların verdiği sınırlar, olanaklar çerçevesinde yürütme gücüne sahip olmak demektir.
- Yetki vermek/ yetkili kılmak, bir otorite tarafından bir işi ya da görevi yürütme yetkisini kullanma olanağı vermek demektir. Yetkilendirmek ise, bir işi ya da bir görevi yürütme gücünü, yetkisini birine vermek anlamına gelir.

- **ETİK:** Etik iyi-kötü, doğru-yanlış ve yapılması gerekenler - yapılmaması gerekenler gibi değer yargılarının sistematik araştırmasıdır.
- **1948 "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" ile İnsan Hakları**
- **1949"Nürenberg Kararları" ile Hasta Hakları**
- **1978 "Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi" ile Hayvan Hakları**

-
- **Cenevre Bildirgesi**
 - **Helsinki Bildirgesi**
 - **Sidney Bildirgesi**
 - **Oslo Bildirgesi**
 - **Tokyo Bildirgesi**
 - **Sao Paulo Bildirgesi**
 - **Lizbon Bildirgesi**
 - **Venedik Bildirgesi**

-
- FELSEFE: Bir bilimin veya bilgi alanının temelini oluşturan ilkeler bütünü.
 - FELSEFE YAPMAK: Olayların sebep ve sonuçları üzerine kendince soyut birtakım düşünceler ileri sürmek

➤ **BİLİM ETİĞİ**

➤ Bilim etiği uğraşsal etkinliklerin tümünün yürütülmesi sırasında ortaya çıkan değer sorunlarıyla bunlara getirilen çözüm önerilerinin tartışıldığı alan olarak tanımlanabilir. Bilim etiğine konu olan değer sorunlarını 3 ana başlık altında toplamak mümkündür:

1. Bilimle uğraşanların birbirlerine karşı olan tutum ve davranışları
2. Bilimle uğraşanların araştırmaya konu olan bireylere karşı tutum ve davranışları
3. Bilimle uğraşanların bilimsel raporları okuyacak ve sonuçlarından yararlanılacak olanlara karşı tutum ve davranışları

➤ **BIYOETİK**

➤ Genel olarak canlıları ilgilendiren tüm değer sorunlarının tartışıldığı uygulamalı felsefe alanıdır.

➤ Biyoetik alanının konuları şunlardır:

- Gebeliğin yapay olarak sonlandırılması
- Doğuştan sakatlıkları olan bebekler
- Kısırlaştırma
- Gebeliğin önlenmesi
- Yapay döllenme
- Kalıtsal hastalıkta koruyucu hekimlik
- Genel insan deneyleri
- İnsan deneyleri için gönüllülerden aydınlatılmış onam alınması
- İnsanlarda tedavi edici madde denemesi
- Ölümün tanımı ve ölüm hakkı
- Doku ve organ aktarımları
- Kişisel tıbbi bilgilerin bilgisayara aktarılması
- Çevrenin korunması

➤ **TIP ETİĞİ**

➤ Genel bir tanımla tıp uygulamasında hekimin kendi hakları ve hasta haklarıyla birlikte doğru mesleki yaklaşımın kurulmasına ilişkin temel prensiplerdir. Dolayısıyla tıp etiği değerler felsefesinin tıp içindeki farklılaşmış uygulamalı bir uzantısıdır. Tıp etiğinin kapsamına giren konular şunlardır:

- İnsan deneyleri
- Gebeliğin yapay olarak sona erdirilmesi
- Doğum öncesi tanı
- Genetik danışmanlık
- Yardımcı üreme teknikleri
- Organ aktarımı
- Gen tedavisi
- Ölümün tanımı

GÜNLÜK YAŞANTI VE ETİK

- Günlük hayatta insanlar arası ilişkiler gerçekte yoğun etik değerlendirme süreçlerinde geçer.
- Herhangi bir etik yargı ve değerlendirmenin kişiler üzerindeki etkisi son derece ağır ve kalıcı olmaktadır.
- Etik değerlendirmeler evrenseldir. Yere, kişiye ve zamana göre değişmez.
- Etik yargı ve değerlendirmelerde bulunurken karşımıza birden fazla sayıda etik değer/ ilke çıkmaktadır. Olayları değerlendirirken bu değerlerden bazılarına öncelik tanınması da unutulmamalıdır.

GERÇEĞİN SÖYLENMESİ

- Bilgi sorumluluğu, gerçeğin söylenmesindeki yapı taşlarının önemli bir unsurudur.
- Hastadan gerçeğin saklanması başta gelen gerekçesi, kötü durumun hasta üzerinde olumsuz etki yaratacağı varsayımdır.
- Tıbbi gerçekle ilgili tüm bilgileri hastaya söylemek ya da söylememek, insan sağlığı söz konusu olduğu için mutlak bir kural olamaz.
- Hastanın tıbbi koşullarına, bedensel ve ruhsal durumuna yarar sağlayacağından emin olduğu bazı durumlarda tıbbi bilgiler hastadan saklanabilir, değiştirilebilir.

GERÇEĞİN SÖYLENMESİ

- Hastanın gerçeği bilme hakkı, özerkliğe saygı ilkesinin bir uzantısıdır.
- Hekimler arasında da tıbbi gerçeğin hastaya söylenmesi eğilimi gittikçe artmaktadır.

- Örnek olay: 65 yaşında bir erkek hasta orta şiddetli ama sürekli karın ağrısı şikayeti ile hekime başvuruyor. Tetkikler hastada metastatik pankreas kanseri bulunduğunu gösteriyor. Hekim hastalığı hakkında hastayı bilgilendirmiyor. Hasta yeni emekli olmuş ve eşi ile birlikte dünya turuna çıkmaya hazırlanıyor.

- Bilginin gizli tutulması tıbbı karşı insanların güvenini sarsacaktır.
- Gerçeğin saklanması muhtemelen hasta ile ilişkiyi zedeleyecek
- Geleceğe ait plan ve hareketlerinde hastanın gerçeği bilmeye ihtiyacı vardır.
- Gerçeği bilmesinden dolayı hastanın zarar görebileceğini söylemek çok kolay değildir.
- Son çalışmalar ciddi rahatsızlığı olan hastaların gerçeği bilmek yönünde güçlü eğilimleri olduğunu göstermektedir.
- Gerçeği söylemenin hastaya zarar vermek olduğunu gösteren somut bir kanıt yoktur.
- Bugün Amerikan mahkemelerinin aldığı kararlar gerçeğin söylenmesinden yanadır.

GİZLİLİK – SIR SAKLAMA-GÜVENİLİRLİK

- Hastanın güven içerisinde eczacıya açılabilmesi için aralarında belli bir güven ortamının bulunması gerekmektedir.
- Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü'nün 4. Maddesinde de “Eczacı, meslek ve sanatının icrası sırasında öğrendiği sırları, kanuni zorunluluk olmadıkça, ifşa edemez, mesleki toplantı ve yayınlarda hastanın kimliği açıklanamaz.” denmektedir.

GİZLİLİK – SIR SAKLAMA- GÜVENİLİRLİK

- Gizlilik, iki taraf arasında kişisel bilgilerin paylaşılması ve bunların bir başkasına naklinin yapılmaması anlamını taşır.
- Birey, kendisine ait bir bilgiyi başkasıyla paylaşırken, en önemli motive edici etken, karşı kişiye duyduğu güvendir.
- Hastaya tercih hakkı tanınmalıdır. Hasta, bilgilerinin üçüncü kişilere aktarılabilmesinin gerekçesini bilmek durumundadır.
- Acil durumlarda ya da yasal gerekçelerde de hastanın gizliliği ve mahremiyeti, olabilecek en geniş ölçüde korunmalıdır.
- Hasta gizliliğine sağlık kurumunun vereceği önem, kapsamlı bir gizlilik politikası içinde yer almalıdır.
- Eczacı, eczane personeli ya da hastanın bağlı olduğu kurum hastaya ait bilgilerin korunmasında etkili yöntemler kullanmakla sorumludur.

GİZLİLİK – SIR SAKLAMA-GÜVENİLİRLİK

- Toplum, eczacılardan, eczane teknikerlerinden ve diğer personelden saygınlık ve güvenilirliklerini kaybetmemesini ister. Bu sorumluluk, eczane teknikerinin görevini yaparken edindiği kişilerle ilgili bilgilerini de kapsar. Gizli bilgiler, kişilerle ilgili detaylar, reçeteli veya reçetesiz satılan ilaçlar olabilir.

GİZLİLİK – SIR SAKLAMA-GÜVENİLİRLİK

➤ Eczane teknikeri şu haller dışında bilgileri kimseye açıklamamalıdır:

- Hastanın anne babası, bakıcısı bilgi talep ettiğinde
- Yasal olarak gizli kalması mümkün olmayan bilgilerle karşılaşıldığında
- Bilgiler bir yargıç veya mahkeme memuru tarafından talep edildiğinde
- Ciddi bir vakanın araştırılmasıyla yetkili polis memurlarına
- Hastanın, başkalarının veya toplumun sağlığını tehdit edici ciddi bir durum söz konusu ise
- Hastanın yazılı izni bulunduğu durumlarda

PLASEBO KULLANIMI

- Plasebo, tedavi edici özel bir aktivitesi olmayan maddelerin “ilaçmış” gibi verilmesidir.
- Plasebo etki ise, verilen diğer bir ilacın asıl farmakolojik etkisi dışında hastada yarattığı bazı fizyolojik ve psikolojik etkilerdir.

PLASEBO KULLANIMI

- Klinik ilaç araştırmalarında yeni bir ilacın etkisini araştırmak için, hiçbir tıbbi etkisi olmayan maddelerden yapılmış bir ilaç kontrol grubu hastaya verilebilmektedir. Ancak bu tür araştırmalarda hastaya durum açıklanmakta ve araştırma sırasında kendisine etkisiz ilacın denk gelebileceği olasılığı önceden açıklanmaktadır.

➤ Plasebonun bazı özel durumlarda uygulanması doğru karar olabilir. Bunlar;

➤ Plaseboya yüksek oranda cevap veren durumlar,

➤ Alternatif tedaviler etkisiz ve riskli ise,

➤ Hastanın güçlü bir ilaç isteği varsa,

MESLEKİ ETİK

- Meslek Etiği, özellikle doğrudan doğruya insanla ilgili mesleklerde uyulması gereken davranış kuralları olarak tanımlanabilir.
- Meslek etiğinin en önemli yanlarından biri, dünyanın neresinde olursa olsun aynı meslekte çalışan bireylerin bu davranış kurallarına uygun davranmalarının gerekli olmasıdır.
- Aynı meslekten bireylerin birbirleri ile ilişkilerinde belli davranış kalıplarına uymaları meslek etiğinin gereğidir.

MESLEKİ ETİK

- Toplum içinde mesleki etik ilkelerini oluşturacak ve bu ilkelerin yürütülmesini denetleyecek özel bazı gruplara gereksinim vardır. Bu gruplar da ancak aynı meslekten bireylerin birleşmesi ile kurulmuş gruplar olabilir.
- Mesleki etik, bir meslek grubunun eseri olduğuna göre, bir grup ne kadar güçlü kurulmuş ise, etik ilkeleri de o kadar etkili olmaktadır.

MESLEKİ ETİK

➤ Juusela'ya göre mesleki etik kuralları olarak belirlenen ve üyelerinin genel ve ortak olan davranış biçimlerini tanımlayan ilkelerin üç temel işlevi vardır.

1. yetersiz ve ilkesiz üyeleri ayırmak
2. meslek içi rekabeti düzenlemek
3. hizmet ideallerini korumak

MESLEKİ ETİK

- İş dünyasında hüküm süren doğru ve yanlış davranışları ele alır.
- Bütün ilişkilerde dürüstlük, sözünde durmak, doğaya ve insanlara saygılı olmak, hakça davranmak ve haksızlıklara karşı çıkmayı gerektirir.
- Sağduyulu seçimler yapmada bireylere yol gösteren ilke ve değerleri inceler.

ÖRGÜTSEL ETİK

- Örgüt, toplumsal bir gereksinimin karşılanabilmesi için, birden fazla kişinin bir araya gelerek birlikte çalıştıkları toplumsal açık sistemdir.
- Topluma hizmet ve karşılığında belli bir takım beklentiler amacı ile kurulmuş olan örgütlerin, içinde yaşadıkları çevreye zararlı olmaması ve topluma zarar veren etkinlikleri de desteklememesi gerekir.

ÖRGÜTSEL ETİK

- Örgütlerde etik ilkeler geliştirmenin amacı yasal bir çerçevede aynı tür davranışları yerleştirmektir.
- Bazı örgütlerde sürekli kurullar düzeyindeki komisyonlar, örgütlerin etik davranış ilkelerini yaratır ve standartları belirlerler.
- Bu komisyonların örgüt içinde iki işlevi vardır:
 1. Bu komisyonlar etik konularının örgütün üst düzeyindeki karar organlarının gündeminde yer almasına yardım ederler.
 2. Etik kuralların uygulanması sırasında işgörenler ve müşteriler arasında sembolik bir iletişim sağlar.

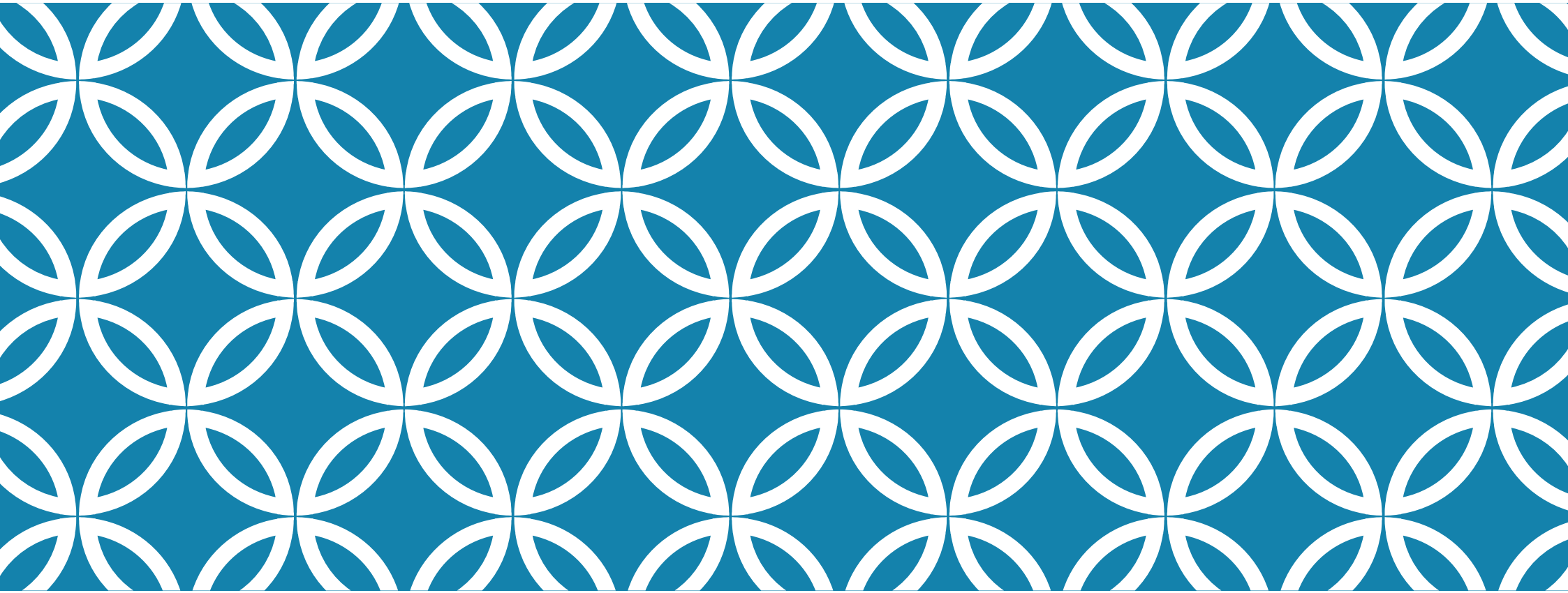
ÖRGÜTSEL ETİK

- Örgüt içinde tanımlanan etik ilkeler,
 1. örgütün değer sistemini tanımlar,
 2. örgütsel amaçları ortaya koyar
 3. bu ilkelere uygun kararlar verebilmesinin yollarını gösterirler.

ÖRGÜTSEL ETİK

➤ Genellikle kamuoyunda ticaret ve etik kavramlarının bir arada kullanılmayacağına ilişkin bir kanı hakimdir. Bu kanı üç yanlış anlamaya dayanmaktadır.

- Para ve ahlak kavramlarının bir arada bulunmayacağına ilişkin varsayım (para kazanma başarısının bir sembolü, ödün verilmeden para kazanılmaz)
- Bütün etik sorunların basit bir çözümü olduğu varsayımı (doğru ve yanlış her zaman belirgin ve açıktır)
- Etiğin bir ilkeler ve yasal düzenlemeler dizisine uymayı gerektiren basit bir konu olduğu varsayımı

ECZANE TEKNİKERLERİ İÇİN ETİK KURALLARI

(İngiltere Kraliyet Eczacılık
Cemiyetinin Belirlediği)

BİR ECZANE TEKNİKERİNİN EN ÖNEMLİ SORUMLULUKLARI ŞUNLARDIR:

- Eczane teknikerleri her zaman hastalarla ve halkın diğer bireylerinin sağlığıyla ilgilenir ve toplumun en iyi derecede sağlık hizmeti görmesi için diğer sağlık profesyonelleri ile birlikte çalışır. Eczane teknikerleri bütün bunları, incelik, saygı ve güvenilirlikle yerine getirir. Hasta haklarına ve kararlarına saygı gösterir ve hastanın anlayabileceği bir dille hastaya bilgi verir.
- Eczane teknikerleri, bilgi birikimlerinin, becerilerinin ve performanslarının yüksek kalitede, güncel, kanıtlara ve tecrübelerine dayalı olduğunu garanti etmelidir.

BİR ECZANE TEKNİKERİNİN EN ÖNEMLİ SORUMLULUKLARI ŞUNLARDIR:

- Eczane teknikerleri kişisel ve mesleki yaşantılarında doğruluk ve dürüstlikle hareket etmeli, eczacılık mesleğine gölge düşürebilecek ve halkın güvenini azaltabilecek hiçbir davranış sergilememelidirler.
- Bir eczane teknikeri, kendini “eczane teknikeri” dışında hiçbir şekilde tanıtmamalıdır.

ECZANE TEKNİKERLERİ ŞU ŞARTLARI SAĞLAMALIDIRLAR:

- Sadece hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip oldukları görevleri kabul etmelidirler.
- Meslek görevlerine bağlı olarak sürekli kendilerini geliştirmelidirler.
- Üstlendikleri bütün görevler tazminat sözleşmeleri ile desteklenmelidir.
- Eczane teknikerlerinin ana sorumluluklarını rahatça uygulayabilecekleri koşullarda çalışmalıdırlar.
- Gerekli ekipman, malzemeler mesleki standartlara uygun olarak kolaylıkla ulaşılabilir olmalıdır.
- Görev dağıtımı yaparken o görevi tam olarak yerine getirebilecek bireyler görevlendirilmelidir.

ECZANE TEKNİKERLERİ ŞU ŞARTLARI SAĞLAMALIDIRLAR:

- Teknikerler ve diğer personel SİP'leri (Standart İş Prosedürleri) uymalıdır
- Mümkün olduğunca mesleki hizmetlerle ilgili sözleşmelere katılmalıdırlar. Katılmaya uygun değilse eczane sahiplerine ya da yetkili kişilere en kısa surette haber verilip alternatif düzenlemeler yapılmalıdır.
- Şüpheli ilaç etkileşimlerinde, yan etkilerde veya yanlış reçete yazımında eczacıya haber verilmelidir. Böylece hastanın yararı için en uygun karar alınabilir.

ECZANE TEKNİKERLERİ ŞU ŞARTLARI SAĞLAMALIDIRLAR:

- İşe alınmadan önce sağlık hizmeti sağlamalarını engelleyebilecek her türlü faktörü açıklamalıdır. Eczane teknikerlerinin dini veya kişisel inançlarına uymayan bir sağlık hizmeti gerektiğinde hastaları sorgulamamalı veya suçlamamalıdır. Hastayı eczacıya veya başka bir eczane teknikerine, olmazsa en yakındaki başka bir eczaneye yönlendirmelidirler.
- Bir hastanın yeterince farmasötik bakım almadığını düşünüyorlarsa, bu durumdan hastanın kendisi sorumlu olsa bile, bir eczacıya ya da başka bir sağlık otoritesine sevk etmelidirler.
- Bir sağlık çalışanının uygunsuz davranışını gördüklerinde yetkili otoriteye haber vermelidirler.

KAYNAKLAR

Tıbbi Etik ve Meslek Tarihi, Recep Aktur, Erdem Aydın, Somgür Y.E., 2001, Ankara

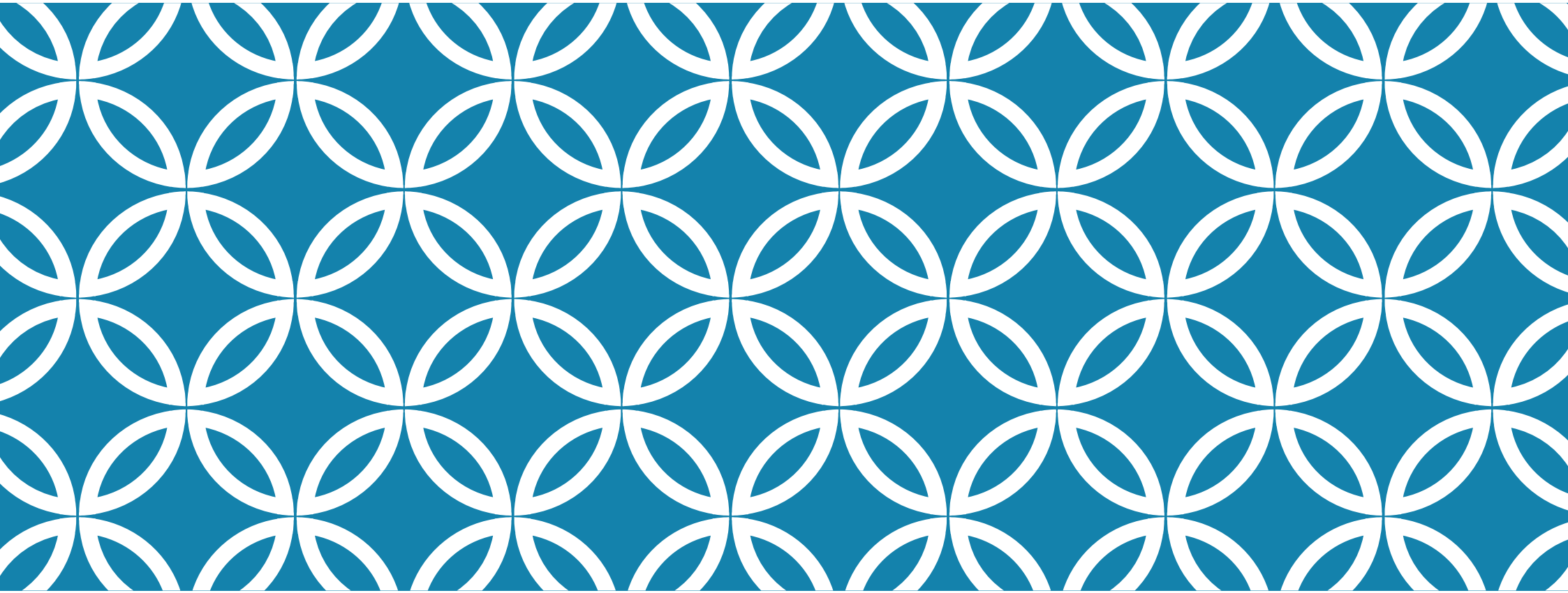
Erdemir, A.,D., Tıp Tarihi ve Deontoloji Dersleri, Uludağ Üniversitesi Basımevi,1994, Bursa.

Şehsuvaroğlu, B.,N., Tıbbi Deontoloji, Yayına hazırlayan Arslan Terzioğlu, Genişletilmiş II.Baskı, İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı, 1983, İstanbul.

Erdem Aydın; Tıp Etiğine Giriş, Pegem Yayıncılık, 2001,Ankara.

Pehlivan, İ., “Yönetmel Mesleki ve Örgütsel Etik”, Pegem Yayıncılık, 1998, Ankara

<http://www.rpsgb.org.uk/pdfs/techregcoundecsumm.pdf>

MEVZUATLA İLGİLİ KAVRAMLAR

➤ **Mevzuat**, yürürlükte olan bütün yazılı hukuk kurallarıdır.

➤ **Eczacılık mevzuatı**, eczacılık hizmetlerinin nasıl örgütleneceğini, nasıl yürütüleceğini, hizmetlerde yetkinin kimde bulunduğunu, görev ile sorumluluğun ne olduğunu belirten eczacılıkla ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, kararnameler, kanun hükmünde kararnameler, genelge ve tamimlerde oluşur.

ANAYASA

- **Devletin temel yapısını, yönetim biçimini, devletin temel organlarını, bunların birbiriyle ilişkilerini, kişilerin devlete karşı, devletin kişilere karşı olan hak ve sorumluluklarını düzenleyen en üst mevzuattır.**

KANUN (YASA)

- **Yasama organlarınca yazılı biçimde sürekli olarak uygulanmak üzere oluşturulan hukuk kurallarıdır.**
- **Anayasamıza göre, yasama organı TBMM ne tanınmıştır ve bu yetki başka bir organa devredilemez.**

B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi

Madde 88 – Kanun teklif etmeye (...) [40] milletvekilleri yetkilidir.

Kanun (...) [41] tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.

C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması

Madde 89 – Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar.

Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. (Ek cümle: 3/10/2001-4709/29 md.) Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tabi değildir. [42]

Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu üye tamsayısının salt çoğunluğuyla aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir. [43]

Anayasa değişikliklerine ilişkin hükümler saklıdır.

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAME

- **Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.**

YÖNETMELİK

■ Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

KAYNAK

Şaban Kayıhan, Hukukun Temel Kavramları, Seçkin yayıncılık,2015.

KAYNAKÇA

Özçelikay, G. (2018). *ECZ497 Eczacılık Mevzuatı ve İşletme*. (Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı) Şubat 15, 2021 tarihinde Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri: <https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=493> adresinden alındı.

T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2020). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*. (T.C. Cumhurbaşkanlığı) Şubat 15, 2021 tarihinde Mevzuat Bilgi Sistemi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden alındı